TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2011. gada 25. oktobrī *

Apvienotās lietas C-509/09 un C-161/10

par diviem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Bundesgerichtshof* (Vācija) (C-509/09) un *Tribunal de grande instance de Paris* (Francija) (C-161/10) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2009. gada 10. novembrī un 2010. gada 29. martā un kas Tiesā reģistrēti attiecīgi 2009. gada 9. decembrī un 2010. gada 6. aprīlī, tiesvedībās

eDate Advertising GmbH

pret

X

un

Olivier Martinez,

* Tiesvedības valodas — vācu un franču.

Robert Martinez

pret

MGN Limited.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji A. Ticano [*A. Tizzano*], H.N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], U. Lehmuss [*U. Lõhmus*] un M. Safjans [*M. Safjan*] (referents), tiesneši E. Levits, A. O'Kīfs [*A. Ó Caoim*h], L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] un T. fon Danvics [*T. von Danwitz*],

ģenerāladvokāts P. Kruss Viljalons [*P. Cruz Villalón*],
sekretārs B. Fileps [*B. Fülöp*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 14. decembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *eDate Advertising GmbH* vārdā — H. Graupners [*H. Graupner*] un M. Derre [*M. Dörre*], *Rechtsanwälte*,

— *X* vārdā — A. Štops [*A. Stopp*], *Rechtsanwalt*,

— *MGN Limited* vārdā — S. Bižo [*C. Bigot*], *avocat*,

— Vācijas valdības vārdā — J. Mellers [*J. Möller*] un J. Kempere [*J. Kemper*], pārstāvji,

— Francijas valdības vārdā — Ž. de Bergess [*G. de Bergues*] un B. Bopēra-Manoka [*B. Beaupère-Manokha*], pārstāvji,

— Dānijas valdības vārdā — K. Vangs [*C. Vang*], pārstāvis,

— Grieķijas valdības vārdā — S. Hala [*S. Chala*], pārstāve,

— Itālijas valdības vārdā — V. Ferrante [*W. Ferrante*], pārstāve,

— Luksemburgas valdības vārdā — K. Šilcs [*C. Schiltz*], pārstāvis,

— Austrijas valdības vārdā — K. Pezendorfere [*C. Pesendorfer*] un E. Rīdls [*E. Riedl*], pārstāvji,

— Apvienotās Karalistes valdības vārdā — F. Penlingtone [*F. Penlington*], pārstāve, kurai palīdz J. Stratforda [*J. Stratford*], *QC*,

— Eiropas Komisijas vārdā — M. Vailderspins [*M. Wilderspin*], pārstāvis,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2011. gada 29. marta tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "regula") 5. panta 3. punktu un Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 8. jūnija Direktīvas 2000/31/EK par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (Direktīva par elektronisko tirdzniecību) (OV L 178, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "direktīva") 3. panta 1. un 2. punktu.

2 Šie lūgumi ir iesniegti divās tiesvedībās, pirmkārt, starp *X* un *eDate Advertising GmbH* (turpmāk tekstā — "*eDate Advertising*") un, otrkārt, starp Olivjē un Robertu Martinesiem [*Olivier* un *Robert Martinez*] un sabiedrību *MGN Limited* (turpmāk tekstā — "*MGN*") par šo atbildētāju civiltiesisko atbildību par internetā publicētu informāciju un fotogrāfijām.

Atbilstošās tiesību normas

Regula

3 Regulas preambulas vienpadsmitajā apsvērumā ir noteikts:

"Jurisdikcijas normām jābūt ļoti skaidri nosakāmām, un tām jābalstās uz principu, ka jurisdikcijas pamatā parasti ir atbildētāja domicils un jurisdikcijai vienmēr ir jābūt pieejamai ar šādu pamatojumu, izņemot dažās skaidri noteiktās situācijās, kurās tiesas prāvas priekšmets vai pušu autonomija garantē citu sasaistes faktoru. Juridiskas personas domicils jānosaka autonomi, lai padarītu kopējās normas atklātākas un novērstu tiesību aktu pretrunas."

4 Atbilstoši regulas 2. panta 1. punktam, kas ietverts II nodaļas ("Jurisdikcija") 1. iedaļā ar nosaukumu "Vispārīgi noteikumi":

"Saskaņā ar šo regulu, personas, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, neatkarīgi no viņu pilsonības, var iesūdzēt attiecīgās dalībvalsts tiesā."

5 Šīs regulas 3. panta 1. punktā ir noteikts:

"Personas, kuru domicils ir kādā no dalībvalstīm, var iesūdzēt citas dalībvalsts tiesā, vienīgi izmantojot šīs nodaļas 2. līdz 7. iedaļā noteiktās normas."

6 II nodaļas 2. iedaļā ar nosaukumu "Īpašā jurisdikcija" 5. panta 3. punkts ir formulēts šādi:

"Personu, kuras domicils ir kādā dalībvalstī, citā dalībvalstī var iesūdzēt:

[..]

3. lietās, kas attiecas uz kaitējumu vai neatļautu rīcību, tās vietas tiesā, kur kaitējums noticis vai varējis notikt."

Direktīva

7 Direktīvas preambulas divdesmit otrā apsvēruma ceturtais teikums ir šāds:

"vēl jo vairāk, lai efektīvi garantētu brīvību piedāvāt pakalpojumus un juridisko noteiktību pakalpojumu sniedzējiem un saņēmējiem, šādiem informācijas sabiedrības pakalpojumiem principā vajadzētu būt pakļautiem tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā reģistrēts pakalpojuma sniedzējs."

8 Direktīvas preambulas divdesmit trešajā apsvērumā ir noteikts:

"Šīs direktīvas mērķis nav papildu noteikumu izveide starptautiskajiem privāttiesību noteikumiem saistībā ar likumu konfliktu, kā arī tā neietver tiesu jurisdikciju; piemērojamās tiesību aktu normas, ko noteikuši starptautiskie privāttiesību noteikumi, nedrīkst ierobežot brīvību sniegt informācijas sabiedrības pakalpojumus, kā noteikts šajā direktīvā."

9 Direktīvas preambulas divdesmit piektajā apsvērumā ir precizēts:

"Valstu tiesas, tostarp civiltiesas, kas strādā ar privāttiesību konfliktiem, var veikt pasākumus, lai atkāptos no brīvības piedāvāt informācijas sabiedrības pakalpojumus saskaņā ar šīs direktīvas izveidotajiem noteikumiem."

10 Saskaņā ar direktīvas 1. panta 1. punktu tās mērķis ir "veicināt pienācīgu iekšējā tirgus darbību, nodrošinot brīvu informācijas sabiedrības pakalpojumu apriti starp dalībvalstīm."

11 Direktīvas 1. panta 4. punkts ir formulēts šādi:

"Šī direktīva nenosaka papildu noteikumus par starptautiskajiem privāttiesību noteikumiem, kā arī nerisina jautājumu par tiesu jurisdikciju."

12 Saskaņā ar direktīvas 2. panta h) un i) punktā noteikto:

"Koordinētā joma attiecas uz prasībām, kuras pakalpojuma sniedzējam jāievēro attiecībā uz:

— informācijas sabiedrības pakalpojuma darbības sākšanu, prasībām, kas saistītas ar kvalifikāciju, atļauju saņemšanu vai paziņošanu,

— informācijas sabiedrības pakalpojuma darbības veikšanu, piemēram, prasībām, kas saistītas ar pakalpojuma sniedzēja uzvedību, prasībām attiecībā uz pakalpojumu kvalitāti vai saturu, tostarp tās, kas piemērojamas reklamēšanai un kontraktiem, vai prasībām, kas saistītas ar pakalpojuma sniedzēja saistībām."

13 Direktīvas 3. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

"1. Katra dalībvalsts nodrošina, ka informācijas sabiedrības pakalpojumi, ko piedāvā pakalpojumu sniedzējs, kurš reģistrēts tās teritorijā, atbilst valsts noteikumiem, kas piemērojami attiecīgajā dalībvalstī un ko ietver koordinētā joma.

2. Dalībvalstis koordinētajā jomā noteiktu iemeslu dēļ nedrīkst ierobežot brīvību piedāvāt informācijas sabiedrības pakalpojumus no citas dalībvalsts."

14 Direktīvas 3. panta 4. punktā ir precizēti nosacījumi, ar kuriem dalībvalstis var veikt pasākumus, lai atkāptos no 2. punkta attiecībā uz noteiktu informācijas sabiedrības pakalpojumu.

Pamata lietas un prejudiciālie jautājumi

Lieta C-509/09

15 1993. gadā Vācijā dzīvojošajam *X* un viņa brālim Vācijas tiesa piesprieda mūža ieslodzījumu par slavena vācu aktiera slepkavību. Kopš 2008. gada janvāra *X* ir nosacīti atbrīvots.

16 *eDate Advertising*, Austrijā reģistrēts uzņēmums, uztur interneta portālu adresē "www.rainbow.at". Rubrikā "Info-News" lapās, kas paredzētas ne tik jaunām ziņām, atbildētāja līdz 2007. gada 18. jūnijam turēja 1999. gada 23. augustā ievietotu informāciju, ar ko varēja iepazīties. Tajā, minot *X* un viņa brāli vārdā, bija teikts, ka viņi abi ir pārsūdzējuši notiesājošo spriedumu *Bundesverfassungsgericht* (Federālā konstitucionālā tiesa) Karlsrūē (Vācija). Papildus īsam 1990. gadā izdarīto nodarījumu aprakstam tika citēts notiesāto pilnvarotais advokāts, kurš apgalvoja, ka viņi vēlējās pierādīt, ka vairāki galvenie apsūdzības liecinieki tiesvedībā nebija teikuši taisnību.

17 *X* aicināja *eDate Advertising* pārtraukt sniegt šo informāciju, kā arī izdot paziņojumu, apņemoties to nedarīt. *eDate Advertising* nesniedza atbildi uz šo vēstuli, bet 2007. gada 18. jūnijā apstrīdēto informāciju izņēma no interneta vietnes.

18 Prasībā Vācijas tiesās *X* pieprasa, lai *eDate Advertising* izbeigtu runāt par viņu, norādot pilnu viņa vārdu saistībā ar izdarīto nodarījumu. *eDate Advertising* galvenokārt apstrīd Vācijas tiesu starptautisko jurisdikciju. Tā kā prasība tika apmierināta abās

zemākajās tiesu instancēs, *eDate Advertising* turpina *Bundesgerichtshof* uzturēt spēkā savus prasījumus prasību noraidīt.

19 *Bundesgerichtshof* norāda, ka prasības iznākums ir atkarīgs no tā, vai zemākās tiesu instances ir pareizi atzinušas savu starptautisko jurisdikciju izlemt strīdu saskaņā ar regulas 5. panta 3. punktu.

20 Ja Vācijas tiesu starptautiskā jurisdikcija tiktu apstiprināta, rastos jautājums par to, vai ir piemērojamas Vācijas vai Austrijas tiesības. Tas būtu atkarīgs no direktīvas 3. panta 1. un 2. punkta interpretācijas.

21 Pirmkārt, izcelsmes valsts princips varētu veidot korekciju materiālo tiesību aspektā. Iznākums pēc būtības, kas paredzēts tiesībās, kuras tiek atzītas par piemērojamām saskaņā ar tiesas valsts kolīziju tiesībām, šajā lietā vajadzības gadījumā tikšot saturiski mainīts un tajā tikšot piemērotas mazāk striktās izcelsmes valsts tiesību normas. Saskaņā ar šo interpretāciju izcelsmes valsts princips neietekmēšot tiesas valsts kolīziju tiesību noteikumus un tam būšot nozīme tikai konkrētā izmaksu/ieguvumu salīdzinājumā materiālo tiesību aspektā, kā tas ir EK līgumā paredzēto pamatbrīvību gadījumā.

22 Otrkārt, direktīvas 3. pants varētu būt vispārīgs princips kolīziju tiesību jomā, kas nosaka, ka piemērojamas ir tikai izcelsmes valstī spēkā esošās tiesības, un izslēdz valsts kolīziju tiesību noteikumus.

23 *Bundesgerichtshof* norāda, ka, ja izcelsmes valsts principu uzskatītu par šķērsli tiesību piemērošanai materiālā ziņā, būtu piemērojamas Vācijas starptautiskās privāttiesības

un pārsūdzētais nolēmums būtu jāatceļ un prasība pilnībā jānoraida, jo, pamatojoties uz Vācijas tiesībām, nav iespējams atzīt prasītājam tiesības pieprasīt darbības pārtraukšanu. Savukārt, ja izcelsmes valsts principam tiktu piešķirts kolīziju tiesību noteikuma raksturs, *X* tiesības pieprasīt darbības pārtraukšanu būtu novērtējamas saskaņā ar Austrijas tiesībām.

24 Šajos apstākļos *Bundesgerichtshof* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai frāze "vietas [..], kur kaitējums [..] var notikt" [..] regulas 5. panta 3. punktā ir interpretējama tādējādi, ka interneta vietnē ievietotas informācijas satura dēļ (draudoša) personisko tiesību aizskāruma gadījumā

ieinteresētā persona pret interneta vietnes operatoru prasību pārtraukt darbību — neatkarīgi no tā, kurā dalībvalstī tas ir reģistrēts, — var celt jebkuras dalībvalsts tiesās, kurā ir iespējams piekļūt interneta vietnei,

vai

priekšnoteikums tam, lai jurisdikcija būtu tās dalībvalsts tiesai, kurā interneta vietnes operators nav reģistrēts, ir tāds, ka papildus tehniskai iespējai piekļūt interneta vietnei starp apstrīdētās informācijas saturu vai interneta vietni un šīs tiesas valsti ir jāpastāv īpašai saiknei (saiknei ar attiecīgo valsti)?

2) Ja šādai īpašai saiknei ar tiesas valsti ir jāpastāv,

kādi kritēriji nosaka šādas saiknes pastāvēšanu?

Vai tā ir atkarīga no tā, vai strīdīgās interneta vietnes operators bija speciāli paredzējis strīdīgo interneta vietni (arī) tiesas valsts interneta lietotājiem, vai arī pietiek ar to, ka interneta vietnē piekļūstamajai informācijai ir objektīva saikne ar tiesas valsti tādējādi, ka konkrētās lietas apstākļos it īpaši strīdīgā interneta vietnes satura dēļ tiesas valstī faktiski ir varējusi rasties vai var rasties sadursme starp pretējām interesēm — prasītāja interesēm aizstāvēt savas personiskās tiesības un interneta vietnes operatora interesēm veidot savu interneta vietni un sniegt informāciju?

Vai šādas īpašas saiknes pastāvēšana ir atkarīga no tā, cik reizes strīdīgā interneta vietne ir tikusi apskatīta tiesas valstī?

3) Ja jurisdikcijas apstiprināšanai nav vajadzīga īpaša saikne ar tiesas valsti vai ja tās atzīšanai pietiek ar to, ka strīdīgajai informācijai ir objektīva saikne ar tiesas valsti tāpēc, ka konkrētās lietas apstākļos, it īpaši strīdīgās interneta vietnes satura dēļ, tiesas valstī faktiski ir varējusi rasties vai var rasties sadursme starp pretējām interesēm, un īpašās saiknes ar valsti atzīšanai nav jākonstatē minimāls reižu skaits, cik strīdīgais interneta vietnes saturs ir apskatīts tiesas valstī:

vai [..] direktīvas [..] 3. panta 1. un 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi,

ka šīm tiesību normām ir piešķirams kolīziju tiesību noteikumu raksturs tādā nozīmē, ka arī civiltiesību jomā tajās ir paredzēts, ka valsts kolīziju tiesību normu vietā ir jāpiemēro tikai izcelsmes valstī spēkā esošās tiesību normas,

vai

šīs tiesību normas ir uzskatāmas par materiālo tiesību korekciju, ar kuru palīdzību tiek mainīts atbilstoši valsts kolīziju tiesību normām par piemērojamām atzīto materiālo tiesību saturs un tiek piemērotas tikai izcelsmes valsts prasības?

Ja direktīvas [..] 3. panta 1. un 2. punktam ir kolīzijas tiesību normu raksturs:

vai minētajās tiesību normās ir paredzēts tikai tas, ka ir piemērojamas tikai izcelsmes valstī spēkā esošās materiālās tiesības, vai arī tas, ka tiek piemērotas tajā spēkā esošās kolīzijas tiesību normas un tādējādi izcelsmes valsts tiesībās ir iespējama atsauce (*renvoi*) uz tiesas valsts tiesībām?"

Lieta C-161/10

25 Franču aktieris Olivjē Martiness un viņa tēvs Roberts Martiness vērsās *Tribunal de grande instance de Paris*, sūdzoties par tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību un Olivjē Martinesa tiesību uz attēlu aizskārumu, kas esot nodarīti, ievietojot interneta vietnē adresē "www.sundaymirror.co.uk" ar 2008. gada 3. februāri datētu tekstu angļu valodā ar nosaukumu, kurš saskaņā ar neapstrīdētu tulkojumu franču valodā ir "Kylie Minogue est de nouveau avec Olivier Martinez" [Kailija Minoga atgriežas pie Olivjē Martinesa], kopā ar sīkāku informāciju par viņu tikšanos.

26 Pamatojoties uz Francijas Civilkodeksa 9. pantu, kurā noteikts, ka "ikvienam ir tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību", prasība tika celta pret sabiedrību *MGN*, kas ir dibināta saskaņā ar Anglijas tiesībām un ir britu avīzes *Sunday Mirror* vietnes redaktore. Šī sabiedrība ceļ iebildi par *Tribunal de grande instance de Paris* jurisdikcijas neesamību, trūkstot pietiekamai saiknei starp apstrīdēto informācijas ievietošanu internetā un apgalvoto Francijas teritorijā notikušo kaitējumu, savukārt prasītāji uzskata, ka šāda saikne nav nepieciešama un ka tā katrā ziņā pastāv.

27 Iesniedzējtiesa norāda, ka var uzskatīt, ka kaitējuma fakts, ja tas nodarīts, izmantojot internetu, ir izdarīts kādas dalībvalsts teritorijā tikai tad, ja ar minēto teritoriju pastāv pietiekama, būtiska vai nozīmīga saikne.

28 Iesniedzējtiesa uzskata, ka no regulas 2. panta un 5. panta 3. punkta noteikumiem skaidri neizriet atbilde uz jautājumu, vai vienas dalībvalsts tiesas jurisdikcijā ir lemt par personisko tiesību aizskārumu, kas izdarīts interneta tīklā no vietnes, kuru rediģē persona, kuras domicils ir citā dalībvalstī, un kura ir galvenokārt domāta šīs otras dalībvalsts lasītājiem.

29 Šajos apstākļos *Tribunal de grande instance de Paris* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai [..] regulas [..] 2. pants un 5. panta [3. punkts] ir jāinterpretē tādējādi, ka tie piešķir jurisdikciju dalībvalsts tiesai izskatīt prasību par personisko tiesību aizskārumu, kas esot noticis, ievietojot informāciju un/vai fotogrāfijas interneta vietnē, kuru citā

dalībvalstī pārvalda sabiedrība, kuras domicils ir šajā otrajā dalībvalstī vai trešā dalībvalstī, bet katrā ziņā ne pirmajā dalībvalstī:

— tikai ar nosacījumu, ka interneta vietne ir pieejama šajā pirmajā dalībvalstī,

— vai arī tikai tad, ja starp kaitējuma faktu un šīs pirmās valsts teritoriju pastāv pietiekama, būtiska vai nozīmīga saikne, un vai šajā otrajā gadījumā šī saikne var izrietēt:

  — no savienojumu no šīs pirmās dalībvalsts ar strīdīgo lapu skaita lieluma absolūtos skaitļos vai attiecībā pret visiem savienojumiem ar minēto lapu,

  — no personas, kas sūdzas par tās personīgo tiesību aizskārumu, vai vispārīgāk — no skarto personu dzīvesvietas vai pilsonības,

  — valodas, kādā ir izplatīta strīdīgā informācija, vai jebkura cita faktora, kas liecina par vietnes redaktora vēlmi vērsties konkrēti pie pirmās dalībvalsts lasītājiem,

  — no vietas, kurā ir notikuši norādītie fakti un/vai izdarīti fotouzņēmumi, kas ievietoti internetā,

  — no citiem kritērijiem?"

30 Ar 2010. gada 29. oktobra rīkojumu Tiesas priekšsēdētājs saskaņā ar Tiesas Reglamenta 43. pantu nolēma apvienot lietas C-509/09 un C-161/10 mutvārdu procesā un galīgā sprieduma taisīšanai.

Par pieņemamību

31 Itālijas valdība uzskata, ka lietā C-509/09 uzdotie jautājumi ir jāatzīst par nepieņemamiem, jo tiem nav nozīmes pamata lietas risinājumam. Prasība pārtraukt darbību esot steidzams tiesību aizsardzības instruments, un tās priekšnoteikums esot kaitējošās rīcības aktualitāte. Tomēr no lietas faktiem izrietot, ka kaitīgā rīcība vairs nav bijusi aktuāla prasības pārtraukt darbību iesniegšanas brīdī, jo vietnes pārvaldītājs apstrīdēto informāciju jau bija izņēmis pirms tiesvedības sākuma.

32 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 267. pantā noteiktajā procedūrā tikai valsts tiesa, kura izskata strīdu un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ir tā, kas, ņemot vērā lietas īpatnības, nosaka, cik lielā mērā prejudiciālais nolēmums ir vajadzīgs, lai tā varētu taisīt spriedumu, un cik atbilstīgi ir tās Tiesai uzdotie jautājumi. Tādējādi, ja uzdotie jautājumi ir par Savienības tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir pienākums pieņemt nolēmumu (skat. 2011. gada 17. februāra spriedumu lietā C-52/09 *TeliaSonera Sverige*, Krājums, I-527. lpp., 15. punkts un tajā minētā judikatūra).

33 Tiesa var atteikties izlemt valsts tiesas lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu tikai tad, ja acīmredzami ir skaidrs, ka prasītajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar pamata lietas faktisko situāciju vai priekšmetu, it īpaši tad, ja problēma ir hipotētiska (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *TeliaSonera Sverige*, 16. punkts).

34 Taču nešķiet, ka pamata lietā prasība pārtraukt darbību būtu palikusi bez priekšmeta, tāpēc ka vietnes pārvaldītājs jau bija izņēmis apstrīdēto informāciju pirms tiesvedības sākuma. Kā ir atgādināts šī sprieduma 18. punktā, prasība pārtraukt darbību tika apmierināta divās zemākajās tiesu instancēs.

35 Katrā ziņā Tiesa jau ir norādījusi, ka, ņemot vērā regulas 5. panta 3. punkta tekstu, tajā nav prasīts, lai kaitējums faktiski būtu radies (šajā ziņā skat. 2002. gada 1. oktobra spriedumu lietā C-167/00 *Henkel*, *Recueil*, I-8111. lpp., 48. un 49. punkts). No tā izriet, ka minētā tiesību norma attiecas uz prasību, kuras mērķis ir novērst par nelikumīgu uzskatāmas rīcības atkārtošanos.

36 Šajos apstākļos lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir uzskatāms par pieņemamu.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par regulas 5. panta 3. punkta interpretāciju

37 Pirmajos divos jautājumos lietā C-509/09 un vienīgajā jautājumā lietā C-161/10, kas ir izskatāmi kopīgi, iesniedzējtiesas būtībā Tiesai jautā, kā ir interpretējama regulas 5. panta 3. punktā izmantotā frāze "vieta, kur kaitējums noticis vai var notikt", ja apgalvotais personisko tiesību aizskārums ir noticis ar interneta vietnē ievietotu informāciju.

38 Lai varētu atbildēt uz šiem jautājumiem, ir jāatgādina, ka, pirmkārt, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru regulas noteikumi ir jāinterpretē autonomi saistībā ar tās sistēmu un mērķiem (skat. it īpaši 2009. gada 16. jūlija spriedumu lietā C-189/08 *Zuid-Chemie*, Krājums, I-6917. lpp., 17. punkts un tajā minētā judikatūra).

39 Otrkārt, tā kā dalībvalstu savstarpējās attiecībās regula turpmāk aizstāj 1968. gada 27. septembra Konvenciju par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.), kurā grozījumi ir izdarīti ar turpmākām konvencijām par jaunu dalībvalstu pievienošanos šai konvencijai (turpmāk tekstā — "Briseles konvencija"), Tiesas sniegtā šīs konvencijas noteikumu interpretācija ir piemērojama arī minētās regulas noteikumiem, kad šo Kopienu tiesību aktu normas var uzskatīt par līdzīgām (iepriekš minētais spriedums lietā *Zuid-Chemie*, 18. punkts).

40 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru regulas 5. panta 3. punktā paredzētais īpašās jurisdikcijas noteikums, atkāpjoties no atbildētāja domicila tiesu jurisdikcijas principa, ir balstīts uz īpaši ciešu saikni starp strīdu un tās vietas tiesu, kurā noticis kaitējuma fakts, kas pareizas tiesvedības un procesa lietderīgas organizācijas apsvērumu dēļ attaisno jurisdikcijas piešķiršanu šai tiesai (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Zuid-Chemie*, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

41 Ir arī jāatgādina, ka frāze "vieta, kur kaitējums noticis", attiecas gan uz vietu, kur noticis kaitējumu izraisījušais fakts, gan uz vietu, kur kaitējums ir materializējies. Šīs abas vietas var veidot nozīmīgu saikni tiesu jurisdikcijas aspektā, jo katra no tām atkarībā no apstākļiem var sniegt īpaši lietderīgu norādi attiecībā uz pierādījumiem un procesa organizāciju (1995. gada 7. marta spriedums lietā C-68/93 *Shevill* u.c., *Recueil*, I-415. lpp., 20. un 21. punkts).

42 Par šo abu sasaistes kritēriju piemērošanu prasībām atlīdzināt morālo kaitējumu, kas esot nodarīts, publicējot godu un cieņu aizskarošu informāciju, Tiesa ir lēmusi, ka gadījumā, kad goda un cieņas aizskārums ir izdarīts ar vairākās līgumslēdzējās valstīs izplatītu presē publicētu rakstu, aizskartā persona var celt prasību par zaudējumu atlīdzību pret redaktoru vai nu tiesās līgumslēdzējā valstī vietā, kurā ir godu un cieņu aizskarošās publikācijas redaktora juridiskā adrese, un to jurisdikcijā ir lemt par visu to zaudējumu atlīdzināšanu, kas izriet no goda un cieņas aizskāruma, vai arī tiesās katrā līgumslēdzējā valstī, kurā publikācija ir izplatīta un kurā saskaņā ar aizskartās personas apgalvoto ir aizskarta tās reputācija, un to jurisdikcijā ir lemt tikai par tiem zaudējumiem, kas ir radušies valstī, kuras tiesā ir celta prasība (iepriekš minētais spriedums lietā *Shevill* u.c., 33. punkts).

43 Šajā ziņā Tiesa arī ir precizējusi, ka, lai gan, attiecinot tās valsts tiesu jurisdikciju, kurā publikācija ir izplatīta, tikai uz tiesas valstī radītajiem zaudējumiem, tiešām tiek radīti apgrūtinājumi, prasītājam tomēr vienmēr ir iespēja prasību pilnā apmērā celt tiesā vai nu pēc atbildētāja domicila, vai arī vietas, kurā atrodas godu un cieņu aizskarošās publikācijas redaktora juridiskā adrese (iepriekš minētais spriedums lietā *Shevill* u.c., 32. punkts).

44 Šos apsvērumus, kā secinājumu 39. punktā norāda ģenerāladvokāts, var piemērot attiecībā uz citiem plašsaziņas līdzekļiem un saziņas iekārtām, un tie var attiekties uz visdažādākajiem personisko tiesību pārkāpumiem, kas ir zināmi dažādās tiesību sistēmās, kā tādiem, kādus apgalvo prasītāji pamata lietā.

45 Tomēr, kā norāda gan iesniedzējtiesas, gan lielākā daļa no lietas dalībniekiem un ieinteresētajām personām, kas ir iesniegušas apsvērumus Tiesai, informācijas ievietošana interneta vietnē atšķiras no šāda iespiesta plašsaziņas līdzekļa teritoriālas izplatīšanas, jo tā principā nozīmē, ka šī informācija ir pieejama visur. Ar to nekavējoties var iepazīties neierobežots skaits interneta lietotāju visā pasaulē neatkarīgi no jebkāda izdevēja nodoma ļaut iepazīties ar to ārpus dalībvalsts, kurā tas ir reģistrēts, un bez tā kontroles.

46 Tāpēc šķiet, ka internets samazina ar izplatīšanu saistītā kritērija lietderību, jo internetā izplatīta informācija principā ir pieejama visā pasaulē. Turklāt ne vienmēr ir tehniskā ziņā iespējams precīzi un ticami noteikt šīs izplatīšanas apmēru konkrētā valstī un tāpēc novērtēt zaudējumus, kas nodarīti tikai šajā dalībvalstī.

47 No iepriekš minētā sprieduma lietā *Shevill* u.c. izrietošā zaudējumu materializēšanās kritērija piemērošanas grūtības interneta gadījumā, kā ir norādījis ģenerāladvokāts secinājumu 56. punktā, ir kontrastā ar tāda aizskāruma smagumu, kas var tikt nodarīts personisko tiesību subjektam, kurš konstatē, ka šīs tiesības apdraudoša informācija ir pieejama ikvienā pasaules vietā.

48 Tāpēc šī sprieduma 42. punktā atgādinātie saiknes kritēriji ir jāpielāgo tādā ziņā, lai no internetā veikta personisko tiesību apdraudējuma cietusī persona varētu atkarībā no Eiropas Savienībā ar šo aizskārumu izraisīta kaitējuma materializēšanās vietas vērsties vienā tiesā par visu šo kaitējumu. Tā kā internetā ievietotas informācijas ietekmi uz personas personiskajām tiesībām vislabāk var novērtēt tiesa vietā, kurā atrodas apgalvotās aizskartās personas interešu centrs, jurisdikcijas piešķiršana šai tiesai atbilst šī sprieduma 40. punktā atgādinātajam pareizas tiesvedības mērķim.

49 Vieta, kur atrodas personas interešu centrs, parasti ir tās pastāvīgā dzīvesvieta. Tomēr personas interešu centrs var atrasties arī dalībvalstī, kurā tā parasti nedzīvo, ja citas norādes, piemēram, profesionālās darbības veikšana, var pierādīt īpaši ciešas saiknes esamību ar šo valsti.

50 Tiesas jurisdikcija pēc vietas, kur atrodas apgalvotās aizskartās personas interešu centrs, atbilst jurisdikcijas noteikumu paredzamības mērķim (skat. 2011. gada 12. maija spriedumu lietā C-144/10 *BVG*, Krājums, I-3961. lpp., 33. punkts) arī attiecībā uz atbildētāju, ņemot vērā, ka aizskaroša satura informācijas izplatītājs brīdī, kad tas ievieto šo informāciju internetā, var zināt, kur atrodas tajā minēto personu interešu centrs. Tāpēc jāuzskata, ka interešu centra kritērijs ļauj gan prasītājam viegli noteikt tiesu, kurā tas var vērsties, gan atbildētājam saprātīgi paredzēt tiesu, kurā tas var tikt iesūdzēts (skat. 2009. gada 23. aprīļa spriedumu lietā C-533/07 *Falco Privatstiftung* un *Rabitsch*, Krājums, I-3327. lpp., 22. punkts un tajā minētā judikatūra).

51 Turklāt prasības atlīdzināt visus zaudējumus vietā no iepriekš minētā sprieduma lietā *Shevill* u.c. izrietošais zaudējumu materializēšanās kritērijs paredz jurisdikciju ikvienas dalībvalsts tiesai, kuras teritorijā internetā ievietotā informācija ir pieejama vai ir bijusi pieejama. To jurisdikcijā ir lemt tikai par zaudējumiem, kas nodarīti dalībvalsts teritorijā, kurā atrodas tiesa, kurā ir celta prasība.

52 Tādējādi uz pirmajiem diviem jautājumiem lietā C-509/09 un uz vienīgo jautājumu lietā C-161/10 ir jāatbild, ka regulas 5. panta 3. punkts ir interpretējams tādējādi, ka, ja apgalvotais personisko tiesību aizskārums ir noticis ar interneta vietnē ievietotas informācijas saturu, persona, kura sevi uzskata par aizskartu, var celt prasību atlīdzināt visus nodarītos zaudējumus vai nu tās dalībvalsts tiesās, kurā ir reģistrēts šīs informācijas izplatītājs, vai arī tās dalībvalsts tiesās, kurā atrodas tās interešu centrs. Šī persona var arī prasības atlīdzināt visus nodarītos zaudējumus vietā celt prasību ikvienas dalībvalsts tiesās, kuras teritorijā internetā ievietotā informācija ir pieejama vai ir bijusi pieejama. To jurisdikcijā ir lemt tikai par zaudējumiem, kas nodarīti dalībvalsts teritorijā, kurā atrodas tiesa, kurā ir celta prasība.

Par direktīvas 3. panta interpretāciju

53 Ar trešo jautājumu lietā C-509/09 *Bundesgerichtshof* vēlas noskaidrot, vai direktīvas 3. panta 1. un 2. punktam ir kolīziju tiesību noteikuma raksturs tādā nozīmē, ka tajās ir arī civiltiesībās paredzēta tikai izcelsmes valstī spēkā esošo tiesību piemērošana informācijas sabiedrības pakalpojumiem, aizstājot valsts kolīziju tiesību normas, vai arī tās veido saskaņā ar valsts kolīziju tiesību normām par piemērojamām atzīto tiesību korekciju, lai mainītu to saturu atbilstoši izcelsmes valsts prasībām.

54 Šīs tiesību normas ir jāanalizē, ņemot vērā ne tikai to formulējumu, bet arī to kontekstu un tā tiesiskā regulējuma mērķi, kurā tās ietilpst (skat. it īpaši 2000. gada 19. septembra spriedumu lietā C-156/98 Vācija/Komisija, *Recueil*, I-6857. lpp., 50. punkts; 2006. gada 7. decembra spriedumu lietā C-306/05 *SGAE*, Krājums, I-11519. lpp., 34. punkts, un 2010. gada 7. oktobra spriedumu lietā C-162/09 *Lassal*, Krājums, I-9217. lpp., 49. punkts).

55 Šajā ziņā Savienības akta rezolutīvā daļa nav nodalāma no tā motīvu daļas un vajadzības gadījumā ir jāinterpretē, ņemot vērā motīvus, kas izraisījuši tā pieņemšanu (2004. gada 29. aprīļa spriedums lietā C-298/00 P Itālija/Komisija, *Recueil*, I-4087. lpp., 97. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī iepriekš minētais spriedums lietā *Lassal*, 50. punkts).

56 Direktīva tika pieņemta saskaņā ar EKL 47. panta 2. punktu, 55. un 95. pantu, un tās mērķis saskaņā ar tās 1. panta 1. punktu ir veicināt pienācīgu iekšējā tirgus darbību, nodrošinot brīvu informācijas sabiedrības pakalpojumu apriti starp dalībvalstīm. Direktīvas preambulas piektajā apsvērumā kā juridiskie šķēršļi iekšējā tirgus pienācīgai darbībai šajā jomā ir minētas tiesību aktu atšķirības un juridiskās neskaidrības par to, kuras valsts tiesību akti attiecas uz šādiem pakalpojumiem.

57 Tomēr lielākajā daļā elektroniskās tirdzniecības aspektu direktīvā ir nevis paredzēta materiālo tiesību normu saskaņošana, bet gan noteikta "koordinētā joma", kurā 3. pantā paredzētajam mehānismam saskaņā ar šīs direktīvas preambulas divdesmit otro apsvērumu ir jāļauj informācijas sabiedrības pakalpojumiem principā piemērot tās valsts tiesību sistēmu, kurā ir reģistrēts pakalpojuma sniedzējs.

58 Šajā ziņā jānorāda, pirmkārt, ka ar tās dalībvalsts tiesību sistēmu, kurā ir reģistrēts pakalpojuma sniedzējs, ir domāta civiltiesību joma, un tas izriet it īpaši no direktīvas preambulas divdesmit piektā apsvēruma, kā arī tā, ka tās pielikumā ir minētas civiltiesiska rakstura tiesības un pienākumi, kuriem nav piemērojams 3. pantā paredzētais mehānisms. Otrkārt, tās piemērošana pakalpojumu sniedzēju atbildībai ir skaidri paredzēta direktīvas 2. panta h) punktā un i) punkta pirmajā ievilkumā.

59 Direktīvas 3. panta 1. un 2. punkta interpretācija iepriekš minēto tiesību normu un mērķu aspektā liecina, ka direktīvā paredzētais mehānisms nosaka arī civiltiesībās ievērot pakalpojuma sniedzēja reģistrācijas valstī spēkā esošo materiālo tiesību prasības. Trūkstot Savienības mērogā pieņemtām obligātām saskaņošanas tiesību normām, tikai atzīstot saistošu raksturu valsts režīmam, ko likumdevējs ir nolēmis piemērot pakalpojumu sniedzējiem un to pakalpojumiem, ir iespējams nodrošināt minēto pakalpojumu sniegšanas brīvības pilnīgu iedarbību. Direktīvas 3. panta 4. punkts apstiprina šādu interpretāciju, jo tajā ir precizēti nosacījumi, ar kādiem dalībvalstis var atkāpties no šī panta 2. punkta un kuri ir uzskatāmi par visaptverošiem.

60 Tomēr direktīvas 3. panta interpretācijā ir jāņem vērā arī tās 1. panta 4. punkts, saskaņā ar kuru šī direktīva nenosaka papildu starptautisko privāttiesību noteikumus par kolīziju tiesībām.

61 Šajā ziņā ir jānorāda, pirmkārt, ka direktīvas 3. panta 1. punktā ietvertā iekšējā tirgus noteikuma interpretācija tādā veidā, ka ir jāpiemēro reģistrēšanas dalībvalstī spēkā esošās materiālās tiesības, neliek to kvalificēt par starptautisko privāttiesību noteikumu. Šajā punktā faktiski ir galvenokārt noteikts dalībvalstu pienākums rūpēties par to, lai tās teritorijā dibināta pakalpojumu sniedzēja informācijas sabiedrības pakalpojumi ievērotu šajā valstī piemērojamās valsts tiesību normas, kas attiecas uz koordinēto jomu. Šāda pienākuma noteikšanai nav tādas iezīmes kā kolīziju tiesību noteikumam, kas ir paredzēts, lai izlemtu specifisku konfliktu starp dažādām piemērojamām tiesībām.

62 Otrkārt, direktīvas 3. panta 2. punktā dalībvalstīm ir aizliegts koordinētajā jomā noteiktu iemeslu dēļ ierobežot informācijas sabiedrības pakalpojumu brīvu apriti no citas dalībvalsts. Savukārt no direktīvas 1. panta 4. punkta, to lasot kopā ar tās preambulas divdesmit trešo apsvērumu, izriet, ka uzņemošās dalībvalstis principā var brīvi saskaņā ar to starptautiskajām privāttiesībām noteikt piemērojamās materiālo tiesību normas, ja vien ar to netiek ierobežota elektroniskās tirdzniecības pakalpojumu sniegšanas brīvība.

63 No tā izriet, ka direktīvas 3. panta 2. punktā nav noteikts veikt transpozīciju specifiska kolīziju tiesību noteikuma veidā.

64 Tomēr direktīvas 3. panta 1. un 2. punkta noteikumi ir jāinterpretē tā, lai Savienības likumdevēja noteiktā koordinācijas pieeja ļautu efektīvi nodrošināt informācijas sabiedrības pakalpojumu brīvu apriti starp dalībvalstīm.

65 Šajā ziņā jāatgādina, ka Tiesa jau ir norādījusi, ka direktīvas imperatīvajām tiesību normām, kas ir nepieciešamas iekšējā tirgus mērķu sasniegšanai, ir jābūt piemērojamām arī atšķirīga likuma izvēles gadījumā (šajā ziņā skat. 2000. gada 9. novembra spriedumu lietā C-381/98 *Ingmar*, *Recueil*, I-9305. lpp., 25. punkts, un 2006. gada 23. marta spriedumu lietā C-465/04 *Honyvem Informazioni Commerciali*, Krājums, I-2879. lpp., 23. punkts).

66 Tomēr saistībā ar direktīvas 3. pantā paredzēto mehānismu ir jāuzskata, ka elektroniskās tirdzniecības pakalpojumu pakļaušana to sniedzēju reģistrēšanas dalībvalsts tiesību sistēmai saskaņā ar minēto 3. panta 1. punktu neļautu pilnībā nodrošināt šo pakalpojumu brīvu apriti, ja šiem pakalpojuma sniedzējiem galu galā uzņemošajā dalībvalstī būtu jāievēro stingrākas prasības nekā tās, kas piemērojamas to reģistrēšanas dalībvalstī.

67 No tā izriet, ka direktīvas 3. pants, izņemot gadījumus, kad ir izdarītas atkāpes atbilstoši šī 3. panta 4. punktā paredzētajiem nosacījumiem, liedz elektroniskās tirdzniecības pakalpojuma sniedzējam izvirzīt stingrākas prasības nekā paredzētas minētā pakalpojuma sniedzēja reģistrēšanas dalībvalstī spēkā esošajās materiālo tiesību normās.

68 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz trešo jautājumu lietā C-509/09 ir jāatbild, ka direktīvas 3. pants ir interpretējams tādējādi, ka tajā nav noteikts veikt transpozīciju specifiska kolīziju tiesību noteikuma veidā. Tomēr koordinētā jomā dalībvalstīm ir jānodrošina, lai, izņemot gadījumus, kad ir izdarītas atkāpes atbilstoši direktīvas 3. panta 4. punktā paredzētajiem nosacījumiem, elektroniskās tirdzniecības pakalpojuma sniedzējam netiktu izvirzītas stingrākas prasības nekā tās, kas ir paredzētas šī pakalpojuma sniedzēja reģistrēšanas dalībvalstī spēkā esošajās materiālo tiesību normās.

Par tiesāšanās izdevumiem

69 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesas, un tās lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

1) Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās 5. panta 3. punkts ir interpretējams tādējādi, ka, ja apgalvotais personisko tiesību aizskārums ir noticis ar internetā ievietotas informācijas saturu, persona, kura sevi uzskata par aizskartu, var celt prasību atlīdzināt visus nodarītos zaudējumus vai nu tās dalībvalsts tiesās, kurā ir reģistrēts šīs informācijas izplatītājs, vai arī tās dalībvalsts tiesās, kurā atrodas tās interešu centrs. Šī persona var arī prasības atlīdzināt visus nodarītos zaudējumus vietā celt prasību ikvienas dalībvalsts tiesās, kuras teritorijā internetā ievietotā informācija ir pieejama vai ir bijusi pieejama. To jurisdikcijā ir lemt tikai par zaudējumiem, kas nodarīti dalībvalsts teritorijā, kurā atrodas tiesa, kurā ir celta prasība;

2) Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 8. jūnija Direktīvas 2000/31/EK par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (Direktīva par elektronisko tirdzniecību) 3. pants ir interpretējams tādējādi, ka tajā nav noteikts veikt transpozīciju specifiska kolīziju tiesību noteikuma veidā. Tomēr koordinētā

jomā dalībvalstīm ir jānodrošina, lai, izņemot gadījumus, kad ir izdarītas atkāpes atbilstoši Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punktā paredzētajiem nosacījumiem, elektroniskās tirdzniecības pakalpojuma sniedzējam netiktu izvirzītas stingrākas prasības nekā tās, kas ir paredzētas šī pakalpojuma sniedzēja reģistrēšanas dalībvalstī spēkā esošajās materiālo tiesību normās.

[Paraksti]